

Czesław Parzyszek

"Mistyka polska", red. Włodzimierz
Gałązka, Stanisław Urbański,
Warszawa 2010 : [recenzja]

Collectanea Theologica 80/4, 238-239

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Włodzimierz GAŁĄZKA, ks. Stanisław URBAŃSKI (red.), *Mistyka polska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2010, ss. 436.

Staraniem Sekcji Teologii Duchowości na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie i Wydawnictwa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, ukazała się cenna pozycja zatytułowana *Mistyka polska*. Jest to praca zbiorowa. Zawiera dwa typy artykułów, zasadniczo autorstwa kierownika Sekcji, ks. prof. Stanisława Urbańskiego, oraz kilka artykułów innych pracowników tejże Sekcji. Jedne z nich są z zakresu mistyki studyjnej, inne ukazują wymiar mistyczny duchowości niektórych polskich mistyków.

We wprowadzeniu, kierownik Sekcji słusznie napisał, że „życie duchowe chrześcijanina nie może nie może zatrzymać się na praktykach ascetycznych i na moralnym przestrzeganiu Dekalogu, ale musi iść dalej (...). Ascetyka bowiem może być bazą dla mistyki, metodą przygotowania człowieka, skierowania jego pragnień ku sprawom ducha, nie należy jej utożsamiać z mistyką” (s. 7-8). Dlatego chrześcijanin powinien poznać zasady i etapy rozwoju życia mistycznego w świetle mistyki studyjnej, by prawidłowo kształtować osobiste życie duchowe.

Najczęściej „mistyka” utożsamiana jest ze zjawiskami nadzwyczajnymi lub rozumiana jako droga tylko dla wybranych. W ten sposób zostaje zahamowany wielki proces rozwoju świętości, która osiąga swą pełnię w zjednoczeniu mistycznym. Mistycy określają zjednoczenie mistyczne jako zgodność woli ludzkiej z wolą Bożą w sensie duchowym. „Polega ono – jak napisał ks. prof. St. Urbański – na nadprzyrodzonym upodobnieniu się do Boga, opartym na nadprzyrodzonym obrazie Boga w człowieku. Powyższa zgodność jest rozumiana raczej jako poddanie się działaniu Boga, które w życiu duchowym chrześcijanina przeważa nad jego osobistym wysiłkiem. Wówczas Bóg przenika głębię duszy człowieka, oczyszczając ją «nocą ciemności» i uzupełniając ją nadprzyrodzoną miłością, aby była zdolna uczestniczyć w życiu Bożym. Żyje ona Bogiem przez uczestnictwo w Jego naturze. Dlatego też całkowite zjednoczenie woli ludzkiej z wolą Bożą stanowi szczyt rozwoju życia mistycznego. Wyraża się ono osiągnięciem największego umiłowania Boga i bliźniego, całkowitego oddania się Jemu, zaufania i zawierzenia” (s. 9).

Rodzące się obecnie aspiracje duchowe i zainteresowanie mistyką potrzebuje prawidłowej wiedzy o tej dziedzinie. Człowiek żyjący w dobie narastających postaw egocentrycznych, konsumpcyjnych, permissywnych – postaw niezdolnych do życia w prawdzie i miłości, pragnie się od nich oderwać, by osiągnąć wewnętrzne skupienie, wyzwolenie się z pośpiechu, nerwowości. Mistyka jako

RECENZJE

głębokie życie duchowe pomaga człowiekowi w samoopanowaniu, umożliwi dojście do pokoju ducha, do głębszego poznania siebie, do odkrycia własnego „ja”, a tym samym do utrzymania stanu jedności z Bogiem. Jest to droga całkowitego podporządkowania woli własnej woli Ojca, droga pełnego zaufania i oddania się Jemu. W ten sposób chrześcijanin może dostąpić zakosztowania tego, co boskie, dotknąć samej rzeczywistości Boga. Nie chodzi tu o samozadowolenie, ale jest to tylko antycypacja, i to w stanie załączkowym, tego, co będzie udziałem człowieka po śmierci. Aby to osiągnąć, chrześcijanin musi zacząć od oczyszczenia, ogołocenia. Jest to taki proces przemiany, w której człowiek staje się przejrzysty. Jest to podstawowy warunek, by prowadzić prawdziwe życie mistyczne.

Człowiek otwierający się na działanie Bożej Miłości wkracza w stan zależności od Boga i czuje się zdolny do wykonywania tego, co przekracza jego czyisto ludzkie możliwości. Dopiero zgoda na życie poza własną miarą pozwala mu stać się „czystym” dla Boga i zjednoczyć się z Nim w pełnym akcie miłości. Bóg stanie się obecny w człowieku, który Mu się oddaje, w tej mierze, w jakiej człowiek stara się zachować ową „czystość”. Człowiek, który kocha, wie, że realizowane przez niego oczyszczenie pozwala mu jednoczyć się z Bogiem oraz dostrzegać Go, jako Tego, który „wstępuje” w człowieka pokonującego miłość własną. Im bardziej się oczyszcza, tym bardziej czuje potrzebę dostosowania się całkowicie do woli Bożej w nim się przejawiającej. Tym bardziej odczuwa Jego działanie, Jego miłość i potrzebę całkowitego oddania się Mu. W ten sposób został ukazany kontekst, w którym znajduje się życie i działalność mistyka chrześcijańskiego. Poznajemy go całkowicie przez mistykę przeżyciową (s. 11).

Dlatego tak ważną rolę w procesie życia mistycznego odgrywa znajomość mistyki przeżyciowej. Niniejsze opracowanie przedstawia mistykę przeżyciową polskich mistyczek, zwłaszcza z przełomu XIX i XX w. Jest to pierwsze szerokie opracowanie polskiej mistyki kobiet, z uwzględnieniem mistyki przesłania (posłania). W analizie zwrócono uwagę na treści przeżycia mistycznego, na treści objawień Jezusa, mające być przekazane przez niektóre mistyczki. W końcowej części opracowania znajdziemy opis mistyki w ujęciu św. o. Anzelma Gądka, Józefa Sebastiana Pelczara i ks. Antoniego Słomkowskiego oraz wymiaru mistycznego duchowości bł. ks. Józefa Stanka SAC.

Pozycję należy zalecić wiernych, którzy pragną poznać tajniki życia mistycznego. Z jej treścią winni zapoznać się także osoby prowadzące kierownictwo duchowe. Zaletą tej pozycji jest to, że zawiera wykaz niektórych publikacji pracowników naukowych i absolwentów Sekcji Teologii Duchowości UKSW w Warszawie.

Czesław Parzyšek SAC, Warszawa